

بِسْمِ اللَّهِ

پایان نامه کارشناسی ارشد
رشته جامعه‌شناسی – گرایش مسائل اجتماعی

ارزیابی الگوی حل مسأله در خانواده کودکان مبتلا به سرطان

فاطمه السادات سیلیان

استاد راهنما:

سرکار خانم دکتر هما زنجانی زاده اعزازی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر نادر صنعتی شرقی

بهمن ۱۳۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اینجانب فاطمه السادات سبیلیان دانشجوی ورودی سال ۱۳۸۵ مقطع کارشناسی ارشد رشته جامعه شناسی، گواهی می نمایم چنانچه در پایان نامه خود از فکر، ایده و نوشته دیگری بهره گرفته ام، با نقل مستقیم یا غیرمستقیم منبع و مأخذ آن را نیز در جای مناسب ذکر کرده ام. بدیهی است مسئولیت تمامی مطالبی که نقل قول دیگران نباشد، برعهده خویش می دانم و جوابگوی آن خواهم بود.

فاطمه السادات سبیلیان

اینجانب فاطمه السادات سبیلیان دانشجوی ورودی سال ۱۳۸۵ مقطع کارشناسی ارشد رشته جامعه شناسی، گواهی می نمایم چنانچه براساس مطالب پایان نامه خود اقدام به انتشار مقاله، کتاب و ... نمایم ضمن مطلع نمودن استاد راهنما، با نظر ایشان نسبت به نشر مقاله، کتاب و ... و به صورت مشترک و با ذکر نام استاد راهنما مبادرت نمایم.

فاطمه السادات سبیلیان

کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه پیام نور می باشد.

فاطمه السادات سبیلیان

تقدیم به

تمام کسانی که زندگیمان را، آزادیمان را، دانشمان را و همه چیزمان را مدیون آنانیم.

با تشکر و قدرانی

از استاد ارجمندم سرکار خانم دکتر هما زنجانی زاده که با بذل بی دریغ تجربه و دانش

خود، در انجام این پژوهش، مرا راهنمایی نمود.

و با سپاس ویژه از جناب آقای دکتر نادر صنعتی که فراتر از انتظار و با سخاوت مرا

مدیون زحمات خود ساخت.

و همکاری صمیمانه سرکار خانم دکتر زهرا بدیعی و سایر عزیزانی که مرا در مراحل

مختلف این پژوهش یاری نمودند.

چکیده

هدف و زمینه: این پژوهش با هدف بررسی الگوی حل مسأله در خانواده کودکان مبتلا به سرطان و عوامل مؤثر بر این الگو در خانواده های دارای فرزند سرطانی در مشهد صورت گرفت.

روش: عدم شناسایی کامل عوامل مؤثر بر الگوی مقابله خانواده ها سبب شد تا با رویکرد کیفی و اجرای مصاحبه های عمیق، این الگو مورد ارزیابی واقع شود. در این راستا والدین با توجه به متغیر "مدت زمان سپری شده از زمان تشخیص بیماری کودک" از بین مراجعه کنندگان به مطب پزشک فوق تخصص هماتولوژی اطفال انتخاب و با آنان مصاحبه صورت گرفت.

نتیجه: نتایج این پژوهش نشان می دهد که مهمترین عامل مؤثر بر موفقیت الگوی حل مسأله و مقابله درست خانواده با سرطان کودکان، سرمایه اجتماعی آنان است. سرمایه فرهنگی خانواده، سن اعضای خانواده، سرمایه اقتصادی خانواده، حمایت همسر و ... از جمله عوامل دیگری هستند که مقابله درست خانواده را به ارمغان می آورند.

واژگان کلیدی:

حل مسأله - بیماری - خانواده - مقابله - کودکان سرطانی - زوریلا - استرن

فهرست مطالب

فصل اول - طرح موضوع	۱
۱-۱- بیان مسأله	۲
۲-۱- ضرورت و اهمیت تحقیق	۵
۳-۱- اهداف تحقیق	۸
فصل دوم - پیشینه تحقیق	۹
۱-۲- پیشینه داخلی	۱۰
۲-۲- پیشینه خارجی	۱۲
۳-۲- نقد و ارزیابی	۱۵
فصل سوم - مباحث نظری تحقیق	۱۶
۱-۳- جستجوی عوامل مؤثر در فرآیند حل مسأله	۱۷
۲-۳- جستجوی عوامل مؤثر در جامعه شناسی بیماری	۲۰
۳-۳- سرمایه های سه گانه	۲۸
۴-۳- ارزیابی	۳۲
فصل چهارم - روش تحقیق	۳۴
۱-۴- ویژگی های روش کیفی	۳۵
۲-۴- جامعه هدف	۳۸
۳-۴- روش انتخاب موارد	۳۸
۴-۴- ابزار گردآوری داده ها	۳۹
۵-۴- سؤالات مصاحبه	۴۱

۴۲	فصل پنجم - یافته های تحقیق
۴۳	۵-۱- مصاحبه اول
۵۰	۵-۲- مصاحبه دوم
۵۳	۵-۳- مصاحبه سوم
۶۰	۵-۴- مصاحبه چهارم
۶۷	۵-۵- مصاحبه پنجم
۷۱	۵-۶- مصاحبه ششم
۷۷	۵-۷- مصاحبه هفتم
۸۱	۵-۸- مصاحبه هشتم
۸۷	۵-۹- مصاحبه نهم
۹۴	۵-۱۰- مصاحبه دهم
۹۹	۵-۱۱- مصاحبه یازدهم
۱۰۳	۵-۱۲- مصاحبه دوازدهم
۱۰۹	فصل ششم - خلاصه و نتیجه تحقیق
۱۱۰	۶-۱- خلاصه تحقیق
۱۱۲	۶-۲- نتیجه گیری
۱۱۶	۶-۳- محدودیت های تحقیق
۱۱۷	۶-۴- پیشنهادات
۱۱۸	پیوست
۱۲۲	فهرست منابع

فصل اول

طرح موضوع

۱- بیان مسأله

۲- ضرورت و اهمیت

۳- اهداف

۱-۱- بیان مسأله

واقعیت زندگی اجتماعی، آمیزه ای از رنج ها و خوشی ها، مشکلات و راحتی ها، دردها و درمان هاست. ماهیت پیچیده و در حال تغییر جوامع، انسان امروزی را وادار می سازد تا به طور مداوم خود را با مسائل متعددی روبرو ببیند که باید با آنها انطباق یابد. (زوریلا و گلدفرد^۱، ۱۹۷۱: ۱۰۷) وجود مسائل برای انسانها، یک پدیده طبیعی است، اما آنچه از اهمیت بسزایی برخوردار است، نوع برخورد با مسائل است. (ووچنیچ^۲، ۱۹۹۹: ۱۵۵) برخورداری از مهارت لازم برای برخورد با مسائل و آشنایی با مهارت حل مسأله می تواند موجب کاهش تنش های اجتماعی و برخورد اصولی و منطقی با مسائل و مشکلات شود.

بر اساس تحقیقات انجام گرفته در مورد حل مسأله در خانواده، خانواده ها شیوه های متفاوتی برای حل مسأله برمی گزینند. برخی شیوه ها در این میان از اثربخشی بالایی برخوردار است. به این معنا که خانواده را به حل مسأله نزدیک می سازد و برخی از شیوه ها نیز نه تنها کمکی به حل مسأله نمی کند بلکه ممکن است به وخامت بیشتر اوضاع بینجامد. (افراسیابی، ۱۳۸۶) در نتیجه نقش فرآیند مقابله یا کنارآمدن افراد با مسائل، بسیار مهم است. مراد از مقابله، هر گونه پاسخ برای سازش یافتگی فرد، در رویارویی با یک رویداد زیانبار است. (سیلور و ورتمن^۳، ۱۹۸۰) راهبردهای مقابله ای که فرد به کار می برد ممکن است کاهش فشار روانی را به دنبال داشته باشند و از این رو یک شیوه کنارآمدن مؤثر شناخته شوند، اما برخی پاسخ های مقابله ای ممکن است مشکل را گسترده تر و بدتر کرده و یا خود یک مشکل تازه پدید آورند. (آگیلار وفایی، ۱۳۸۵)

^۱. D'zurilla, Thomas & Goldfried, Marvin

^۲. Vuchinich, Samuel

^۳. Silver, R.L. & Worthman, C.B.

بعضی از صاحب نظران، اعتقاد افراد به توانایی خود را مؤثر در حل مسأله می دانند. (زوریلا و گلدفرد، ۱۹۷۱: ۱۱۲) و برخی دیگر از صاحب نظران رویکرد افراد نسبت به راه حل ها را عامل مؤثر در زمینه حل مسأله می دانند. (بیدل و لنوکس^۱، ۱۹۹۷: ۱۸۱)

از طرف دیگر یکی از مسائل مهمی که ممکن است برای هر خانواده ای رخ دهد، ابتلاء افراد به بیماری هایی است که در عرف به لاعلاج مشهور است. این گروه، طیف وسیعی از بیماری ها را دربر می گیرد که شناخته ترین و ملموس ترین آنها در بین مردم، انواع سرطان هاست. درمان این بیماری ها به راحتی و با روش های معمول امروزه ممکن نیست و در بیشتر مواقع سرطان سبب تحلیل توانایی های فرد مبتلا و در نهایت مرگ زودهنگام او خواهد شد. این مسأله در جامعه ما به صورت مشکلی درآمده است که بیشتر افراد راه حلی برای آن متصور نیستند. ابتلا به سرطان یکی از مهمترین و جدی ترین و سخت ترین مشکلاتی است که یک فرد ممکن است با آن مواجه شود، زیرا با وجود پیشرفت هایی که در عرصه درمان بیماری های مختلف روی داده است با این حال در عرف مردم، مفهوم ابتلا به چنین بیماری، پایان زندگی است و چون انسان با زندگی انس گرفته است و مرگ برای او ناشناخته است، از پایان زندگی و مرگ وحشت دارد و طبیعتاً مواجهه با مانعی که او را از رسیدن به هدف ادامه حیات و دستیابی به آرزوها باز می دارد، او را دچار وحشت فزاینده ای می نماید. اما آیا این وحشت سبب مقابله فرد با تمام قوا، با بیماری می شود و یا افراد به راحتی تن به پذیرش پیش بینی علم پزشکی می دهند و دست از تلاش برای ادامه حیات برمی دارند؟ در مبتلایان به مشکلات بدنی مزمن مانند سرطان، نقش فرآیندهای مقابله ای یا کنارآمدن در وضعیت سلامتی و سازگاری آنها بسیار مهم است. (آگیلار وفایی، ۱۳۸۵)

^۱. Bedell, Jeffrey & Lennox, Shelley

مقابله به معنی یک راهبرد هوشیارانه برای کاهش اضطراب در رویارویی با مشکلات است. خانواده از راه های مختلفی اقدام به مقابله می کند البته ممکن است روش آنها مفید باشد و یا نباشد. راهبردهایی مانند جستجوی اطلاعات، حل مشکلات و شرکت فعال در درمان زودهنگام به نظر مفیدتر می آیند و بر عکس، صحبت نکردن درباره آن و بی اعتنایی به درمان مشکل ساز خواهد بود. راه های دیگری نیز از قبیل قبول واقعیت، امید به تحقیقات آینده و تلاش برای این که بفهمند چرا به سرطان مبتلا شده اند، وجود دارد. (استرن و سکرس^۱، ۲۰۰۴)

به هر ترتیب این سؤال مطرح است که چرا گروهی از خانواده ها، پس از آگاهی از ابتلا به سرطان یکی از اعضای خود، زندگی ملال آوری را در پیش گرفته و به همان درمانی که حتی پزشک معالج، اعتقادی به آن ندارد تن داده و رفته رفته تسلیم یأس و مرگ می شوند. اما گروهی دیگر سرسختانه به مقابله با بیماری می پردازند. البته این مقابله به معنای درمان کامل بیماری نیست بلکه این گروه با روش های مبتکرانه خود زندگی بسیار قابل توجهی را تجربه می کنند. تفاوت این دو گروه در کجاست و چه عامل هایی سبب بروز رفتارهای مختلف در مواجهه با بیماری سرطان می گردد؟

با توجه به مطالب مطرح شده و همچنین با عنایت به این نکته که سرطان طبق گفته قائم مقام سازمان نظام پزشکی سومین عامل مرگ و میر در ایران محسوب می شود و در نتیجه طیف وسیعی از مردم درگیر این مشکل می باشند؛ ارزیابی شیوه مواجهه خانواده های ایرانی با ابتلای کودکان به بیماری

^۱. Stern, theodore A. & Sekeres, Mikkael A.

سرطان و بررسی روش هایی که برای حل این مسأله اتخاذ می کنند بسیار مهم به نظر می رسد.

بر همین اساس این تحقیق در پی آن است که به این دو سؤال پاسخ دهد:

الف- الگوی مقابله خانواده ها با ابتلاء کودکان به سرطان چیست؟

ب- چه عواملی بر این الگوی مقابله ای تأثیرگذار است؟

۱-۲- ضرورت و اهمیت تحقیق

موارد زیر بیانگر ضرورت انجام این پژوهش است:

- بیماری حالتی است که پس از استقرار در بدن و تشخیص آن دگرگونی هایی در رفتار فرد در ارتباط با دیگران به وجود می آورد و با توجه به این که در این میان متغیرهای گوناگونی مانند نوع بیماری، پایگاه فرد از نظر اقتصادی و اجتماعی، نوع رابطه درمانی و نقش اجتماعی بیمار دخالت اساسی در درمان دارد، ضروری است که ابعاد مختلف این مسأله مورد بررسی قرار گیرد.
- سایکوانکولوژی^۱ یعنی همان جنبه های انسانی سرطان، مسأله ایست که باید بیشتر به آن پرداخته شود. یعنی علاوه بر این که سعی می شود مشکل جسمی بیماران درمان شود، بایستی سعی شود که احساس بهتری نیز نسبت به زندگی در آنها پدیدار شود. دکتر نجاتی صفا عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران می گوید: سایکوانکولوژی فقط به بیماران اختصاص ندارد، بلکه خانواده بیمار و گروه پزشکی درگیر با بیمار نیز مورد نظر می باشند و بیشتر به جنبه های اجتماعی و روانشناسی سرطان می پردازد.^۲

^۱. Psycho oncology

^۲. روزنامه جام جم، ۱۳۸۸/۸/۱۷

- در مطالعاتی که در زمینه بیماری های مزمن، به ویژه بیماری های قلبی و انواع سرطان ها و آسیب های روانی انجام پذیرفته؛ محققان برای عواملی از قبیل رده اجتماعی - حرفه ای افراد اهمیت کمتری قائلند و به دخالت انواع متغیرهای فردی اکتفا می کنند. استرس و اتفاقات استرس زای زندگی، نوع شخصیت، توان مقابله با مشکلات یا پشتوانه اجتماعی، مفاهیمی هستند که قابلیت بیان مکانیسم هایی را دارند که تأثیر امر روانی - اجتماعی و اجتماعی را بر امر زیستی مسلم می دارند.

- سرطان از راه های مختلفی خانواده را تحت تأثیر قرار می دهد. تشخیص سرطان شرایط استرس زایی چون مشکلات شغلی، تغییر کارهای روزانه و بحران های عاطفی ایجاد می کند. مطالعه ای در سال ۱۹۹۴ نشان داد ۳۱ درصد خانواده ها، بنیان خود را از دست داده اند و ۲۰ درصد آن ها تمام وقت خود را صرف مراقبت از فرد مبتلا می کنند و ۳۴ درصد نیاز به پرستاری برای مراقبت فرد پیدا کردند. با توجه به این مشکلات، اعضای خانواده دچار افسردگی و از دست دادن سلامتی می شوند. آن ها ممکن است احساس ناتوانی، اضطراب، خستگی، جدایی از جامعه، عصبانیت و بیماری کنند. این اثرات با توجه به استرس زیاد سرطان قابل توجه است. برای جلوگیری از این اثرات منفی، واحدهای بهداشتی و خود خانواده ها باید شیوه صحیح مقابله با سرطان را فراگیرند. (استرن و سکرس، ۲۰۰۴)

- بررسی این موضوع که افراد جامعه چگونه در مواجهه با مشکل بیماری لاعلاج، رفتار می نمایند و چگونه تصمیم گیری می کنند و با چه روشی با این مانع مواجه می شوند و در نهایت چه نتیجه ای به دست می آورند، می تواند الگوی مناسب در طرز برخورد با این مانع و سایر موانع مشابه به دست دهد که بتوان آن را به جامعه توصیه نموده و با فرهنگ سازی آموزش داد.

- در طی سال ها، اندیشمندان بر اهمیت خانواده به عنوان نهادی که انجام کارکردهای اساسی را برای افراد و جوامع به عهده دارد، تأکید کرده اند، و داشتن یک جامعه سالم را منوط به دارا بودن خانواده های مستحکم دانسته اند. براساس اطلاعات موجود از جامعه ایران و نقش خانواده در آن، افراد در خانواده پیوند نزدیکی با یکدیگر دارند و با وجود تفاوت هایی که با هم دارند، از طریق خانواده با یکدیگر مرتبط می شوند. (افراسیابی، ۱۳۸۶)

- بیشتر مطالعات بر شیوه مقابله فرد با سرطان تمرکز کرده اند ولی به تازگی مشخص شده که خانواده نیز در رنج فرد مبتلا به سرطان شریک هستند و اکنون سرطان به عنوان یک بیماری خانوادگی مطرح است تا یک بیماری شخصی. خانواده مراحل روانی مشابهی با فرد مبتلا به سرطان را می گذرانند در نتیجه آنها نیز احتیاج به درمان پیدا می کنند. به علاوه، اگر خانواده از حمایت کافی برخوردار باشد بهتر می تواند وظیفه خود را در کمک به فرد مبتلا انجام دهد. مسأله ابتلا به بیماری سرطان، خانواده را در شرایط پیچیده و دشواری قرار می دهد که نحوه برخورد افراد خانواده با این مسأله می تواند بسیار متفاوت باشد و به نتایج مختلفی نیز منتج شود. پذیرش سریع لاعلاج بودن بیماری و از آن مهمتر در انتظار مرگ بودن، جدای از آن که زندگی فرد بیمار را تبه می سازد، روحیه ناامیدی را به خانواده و در نتیجه به جامعه تسری می دهد.

- درباره ابعاد اجتماعی سرطان و بیماران سرطانی در ایران تحقیقات زیادی انجام نشده و در نتیجه دست جامعه شناسان و حتی روانشناسان در این مورد تهی است. در کشور ما بیشتر روی جنبه های فیزیکی و جسمی بیماری سرطان کار می شود ولی باید در نظر داشت که درمان سرطان و جنبه های اجتماعی و روانی بیماری دو پدیده مستقل از هم هستند و ممکن است فردی به لحاظ جسمی بیماری اش درمان شده باشد ولی احساس خوبی نسبت به زندگی نداشته باشد و یا بالعکس به خوبی

با زندگی جدید پس از ابتلا به بیماری کنار آمده باشد در حالی که درمان او پیشرفت چندانی نداشته باشد.

● آگیلار وفایی در مقاله خود با موضوع مقابله جوانان در بررسی افراد تحت درمان سرطان به تأثیر نقش مقابله اجتنابی و مقابله مذهبی در فرآیند مقابله با بیماری های مزمن می رسد و در انتهای مقاله می نویسد: « مفهوم برخی مؤلفه های مقابله می تواند برای کودکان و بزرگسالان متفاوت باشد. از این رو چند بعدی بودن و جنبه های تحولی این سازه می تواند زمینه ارزشمندی در پژوهش های آینده باشد. طول زمان بین تشخیص بیماری و همچنین مدتی که کودک یا نوجوان تحت شیمی درمانی است، باید در راستای تقویت یافته ها مورد توجه قرار گیرد. در نهایت، یک مقیاس کامل تر برای اندازه گیری مقابله کودکان لازم است.» (آگیلار وفایی، ۱۳۸۵)

تأکید آگیلار پس از انجام پژوهش خود بر تمایز شرایط سرطان کودکان و بزرگسالان، نیاز تحقیقی در این مورد با تمرکز بر کودکان و خانواده های آنان را روشن می سازد. افزون بر این که ما به دنبال بررسی کامل متغیرهای مؤثر بر مقابله خانواده هستیم.

۱-۳-اهداف تحقیق

الف) بررسی الگوی حل مسئله در خانواده کودکان مبتلا به سرطان

ب) شناخت عوامل مؤثر بر این الگوی مقابله ای

ج) بررسی تاثیر متقابل این الگو بر زندگی افراد خانواده

فصل دوم

پیشینه تحقیق

۱- پیشینه داخلی

۲- پیشینه خارجی

۳- نقد و ارزیابی

۲-۱- پیشینه داخلی

" بررسی عوامل اجتماعی- اقتصادی مؤثر بر اثربخشی الگوی حل مسأله والدین در زمینه مسائل جوانان (مطالعه موردی شهر مرودشت) " عنوان پایان نامه دوره کارشناسی ارشد جامعه شناسی است که حسین افراسیابی در سال ۱۳۸۴ در دانشگاه شیراز به راهنمایی دکتر محمد تقی ایمان ارائه نموده است. در این تحقیق الگوی اثربخش حل مسأله مشتمل بر سه بعد رفتاری، جهت گیری و نظر خواهی در بین والدین به منظور ارزیابی چگونگی حل مسأله فرزندانشان بررسی شده و این نتیجه به دست آمده است که هرچند اثربخشی والدین در زمینه حل مسأله پایین نیست، اما از مطلوبیت بالایی نیز برخوردار نمی باشد. بیش از نیمی از والدین مورد مطالعه در زمینه حل مسأله جوانان، پایین تر از سطح اثربخشی قرار دارند.

این پژوهش براساس رویکرد کمی تحقیق صورت گرفته و از روش پیمایشی برای جمع آوری اطلاعات استفاده شده است. در این تحقیق جامعه آماری خانواده های ساکن شهر مرودشت هستند که ۳۸۵ خانواده به عنوان نمونه با استفاده از شیوه نمونه گیری چند مرحله ای انتخاب شده و در هر خانواده یکی از والدین به سؤالات پرسشنامه ای با طیفی مشتمل بر ۹۳ گویه پاسخ داده اند.

" مقابله جوانان در بررسی افراد تحت درمان سرطان " عنوان پژوهشی است که توسط دکتر مریم آگیلار- وفایی، دانشیار گروه روانشناسی دانشگاه ترتیب مدرس، در سال ۱۳۸۴ انجام شده است. این پژوهش با هدف بررسی ویژگی های روان سنجی پرسش نامه پاسخ های مقابله جوانان (CRI-T) در افراد تحت درمان سرطان انجام شده است. بررسی اعتبار و ساختار مفهومی این پرسش نامه در بافت

فرهنگی ایرانی که نوعی از روایی سازه است، هدف اصلی بوده است. شرکت کنندگان این پژوهش ۷۵ نفر از افراد دارای تشخیص پزشکی سرطان خون و مراجعه کنندگان به چندین مرکز سرطان شهر تهران بودند.

برای گردآوری داده ها در کنار مقیاس CRI-T یک مقیاس مقابله مذهبی نیز به کار برده شده و نتیجه پژوهش نشان داده که نمونه مورد بررسی هر دو نوع مقابله مسأله دار و هیجان مدار را به کار برده و مقابله مذهبی به طور معناداری با همه عوامل بستگی دارد. مفهوم مقابله به معنای هرگونه پاسخ برای سازش یافتگی فرد در رویارویی با یک رویداد زیانبار که در مقاله آگیلار بررسی شده در تحقیق حاضر بسیار کاربرد دارد، خصوصاً که این مفهوم تحت عنوان مقابله مذهبی، در بین جوانان مبتلا به سرطان بررسی شده است که از این جنبه نیز با این تحقیق نسبت دارد.

این مقاله در سنجش حل مسأله توسط افراد کاربرد دارد؛ در حالی که تحقیق حاضر بیشتر به دنبال عوامل مؤثر بر گوناگونی روش های حل مسأله توسط خانواده مبتلایان است و از این نظر چهارچوب تئوریک متفاوتی را دنبال می نماید.

نکته قابل ملاحظه در این پژوهش تأکید نهایی آن در تفاوت بین مفهوم مقابله برای کودکان و بزرگسالان است که با توجه به عدم بررسی کودکان و همچنین چند بعدی بودن و جنبه های تحولی این سازه، نویسنده بر لزوم انجام پژوهشی در این زمینه تأکید نموده است که تحقیق حاضر در پی بررسی این امر است.

۲-۲-پیشینه خارجی

" حل مسأله و اصلاح رفتار " در سال ۱۹۷۱ توسط زوریلا و گلدفرد ارائه شده است که شامل مطالب مهم و جدیدی در زمینه حل مسأله است. این تحقیق به عنوان منبع ارزشمندی در پژوهش های دیگر در این زمینه، قرار گرفته است. زوریلا و گلدفرد بیان می دارند که اصطلاح مسأله اشاره به یک موقعیت یا مجموعه ای از موقعیت های مرتبط دارد که یک شخص به منظور کارکرد مؤثر در محیط خود باید به آن پاسخ گوید. از نظر آنان موقعیتی مسأله آمیز تلقی می شود که فرد در مواجهه با آن موقعیت، یک پاسخ فوری نداشته باشد. بنابراین تمام این موقعیت های دارای جنبه جدید، پیچیده، مبهم یا متعارض دارای مسأله و نیازمند رفتار حل مسأله می باشند. آنان به نقش آموزش در فرآیند حل مسأله تأکید می کنند. مقاله آنها در مبحث حل مسأله، در این تحقیق مورد استفاده قرار می گیرد.

"مقابله بیمار با بیماری" عنوان مقاله ارائه شده توسط وایمر^۱ در سال ۱۹۹۱ در آلمان است. این مقاله که در ادامه تحقیقی در مورد روند بهبود بیمار پس از عمل جراحی ارائه گردیده، در پی پاسخ به دو مطلب مهم است: اولین مورد به نقش بیمار در مقابله با سرطان می پردازد و سپس نقش پزشک در حمایت از تلاش های بیمار بررسی می شود.

وایمر چهار مفهوم اصلی را در مقابل فرد ترسیم می نماید که شامل سلامتی، بیماری، مرگ در آینده ای دور و مرگ در آینده ای نزدیک است. همچنین وایمر اطلاع از سرطان را نوعی شوک برای بیمار

¹. Wymer